

10.11.2015

KAINUUN TUULIVOIMAMAAKUNTAKAAVAN 2. VIRANOMAISNEUVOTTELU

Aika: Tiistaina 27.10.2015, klo 13:00–14:35

Paikka: Scandic Kajanus, Koskikatu 3, Kajaani, kokoustila Tykky

Läsnä: Nunu Pesu, Ympäristöministeriö
Aino Pietarinen, Ympäristöministeriö
Kari Pehkonen, Kainuun ELY-keskus, Y-vastuualue
Liisa Korhonen, Kainuun ELY-keskus, Y-vastuualue
Sirpa Lyytinen, Kainuun ELY-keskus, Y-vastuualue
Jouko Saastamoinen, Kainuun ELY-keskus, Y-vastuualue
Sari Myllyoja, Kainuun ELY-keskus, E-vastuualue
Pekka Marjamaa, Kainuun Prikaati, Esikunta, Huolto-osasto
Mikko Karjalainen, Paltamon kunta
Tuomo Mikkonen, Suomen metsäkeskus, paikalla klo 13.00-13.45
Olli Eskelinen, Pohjois-Pohjanmaan liitto
Olli-Matti Tervaniemi, Metsähallitus
Anne Siltavuori, Kajaanin kaupunki
Ismo Vendelin, Kajaanin kaupunki
Inkeri Neuvonen, Kajaanin kaupunki
Mika Hakkarainen, Kuhmon kaupunki
Ulla-Maija Oikarinen, Puolanka, Hyrynsalmi, Ristijärvi
Juha Kaaresvirta, Sotkamon kunta
Marko Paasimaa, Suomen riistakeskus, Kainuu
Hannu Heikkinen, Kainuun liitto
Martti Juntunen, Kainuun liitto
Anneli Oikarinen, Kainuun liitto
Kirsi Kyllönen, Kainuun liitto
Sanna Schroderus, Kainuun liitto

Asialista:**1. Kokouksen avaus, puheenjohtajan ja sihteerin valinta sekä läsnäolijoiden toteaminen**

Suunnittelujohtaja Hannu Heikkinen avasi kokouksen kello 13:00. Puheenjohtajaksi valittiin Hannu Heikkinen ja sihteeriksi Sanna Schroderus. Läsnäolijat todettiin esittelykierröksellä.

2. Viranomaisneuvottelun tarkoituksen toteaminen

Vaihemaaakuntakaavaa valmisteltaessa järjestetään vähintään kaksi lakisääteistä (MRL 66 §, MRA 11 §) viranomaisneuvottelua ympäristöministeriön, asianosais-

ten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja Kainuun liiton kesken. Viranomaisneuvottelu järjestetään kaavoitukseen ryhdyttäessä sekä sen jälkeen, kun kaavaehdotus on ollut julkisesti nähtävänä ja sitä koskevat mielipiteet ja lausunnot on saatu. Neuvotteluun on kutsuttu myös muut viranomaiset, joiden toimialaa asia saattaa koskea.

Neuvottelussa esitellään kaavaehdotuksesta saadut lausunnot ja niistä aiheutuvat muutokset kaavaehdotukseen. Neuvottelusta laaditaan muistio, josta ilmenevät keskeiset neuvottelussa esillä olleet asiat ja kannanotot.

Viranomaisneuvottelun tarkoitus merkittiin tiedoksi.

3. Esityslistan hyväksyminen kokouksen työjärjestykseksi

Esityslista hyväksyttiin muutoksitta kokouksen työjärjestykseksi.

4. Muistion laadinnasta ja tarkastusmenettelystä sopiminen

Sovittiin, että kokousmuistion laatii Kainuun liitto. Kokouksen sihteerin laatima muistio toimitetaan kokoukseen osallistuneille henkilöille mahdollisia kommentteja varten, jonka jälkeen Ympäristöministeriön ja Kainuun liiton edustajat allekirjoittavat muistion. Allekirjoitettu muistio lähetetään kokoukseen osallistuneille ja kokoukseen kutsutuille henkilöille tai tahoille.

5. Kainuun alueiden käytön suunnittelutilanne, katsaus

Kirsi Kyllönen esitteli Kainuun alueidenkäytön suunnittelutilanteen maakuntakaavakatsauksella. Kainuussa on voimassa kokonaismaakuntakaava, jonka valtioneuvosto on vahvistanut vuonna 2009. Kokonaismaakuntakaavan tarkistus on käynnistynyt kesällä 2015. Kainuun maakuntakaavan seurantaraportti on valmistunut keväällä 2015 Kokonaismaakuntakaavan tarkistukseen liittyen. Kainuun liitto valmistelee parhaillaan kokonaismaakuntakaavan tarkistamisen osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Kainuun ensimmäinen vaihemaakuntakaava, joka käsittelee puolustusvoimien ampuma- ja harjoitustoimintaa Kainuussa, on lainvoimainen Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksellä 16.2.2015. Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa 1.12.2014 ja saatettu Ympäristöministeriön vahvistettavaksi. Tuulivoimamaakuntakaavan ehdotus on ollut nähtävillä 2.9.–2.10.2015

Hannu Heikkinen kysyi Ympäristöministeriön edustajilta Kainuun kaupan vaihemaakuntakaavan vahvistamisaikataulusta. Nunu Pesu vastasi, että Kainuun kaupan vaihemaakuntakaava on vahvistettavana ympäristöministeriössä ja vahvistuspäätös annetaan heti, kun se on valmis.

6. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksen esittely

Hannu Heikkinen esitteli tuulivoimamaakuntakaavan etenemistä ja kaavan aikataulua. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä syksyllä 2014. Vuoden alussa 2015 Valtioneuvosto teki päätöksen Vaalan siirtymisestä Kainuusta Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan. Kainuun maakuntahallitus päätti tuulivoimamaakuntakaavan kaava-alueen rajauksen muuttumisesta keväällä 2015, jonka johdosta tuulivoimamaakuntakaavan valmistelu päättyi Vaalan kunnan alueella. Maakuntahallitus antoi vastineet kaavaluonnoksesta saatuihin lausuntoihin ja muistutuksiin keväällä 2015. Kaavaluonnoksen nähtävillä olon jälkeen on käyty neuvotteluja mm. Kainuun kuntien, Kainuun ELY-keskuksen,

Ympäristöministeriön, Paliskuntain yhdistyksen ja Hallan paliskunnan, Puolustusvoimien ja tuulivoimahanketoimijoiden kanssa. Lisäksi Kainuun liitto on pyytänyt erillislausekantoja mm. Luonnonvarakeskukselta koskien suurpetoja ja metsäpeuraa sekä Metsähallituksen, Luonnontieteelliseltä keskusmuseolta ja Kainuun lintutieteelliseltä yhdistykseltä koskien suuria petolintuja. Vaikutusten arvioinnin yksi keskeisimmistä työryhmistä on ollut Kainuun SOVA-työryhmä (suunnitelmien ja ohjelmien vaikutusten arviointi työryhmä). Kaavaehdotusvaiheessa on toteutettu lisäselvityksinä tuulivoimaloiden alueita koskevia kuvasovitteita sekä Kainuun ekologisten käytävien tarkastelu. Tuulivoimamaakuntakaavan kaavaehdotus on ollut nähtävillä syys-lokakuussa 2015.

Martti Juntunen esitteli kaavaehdotuksen kaavakarttaa ja kaavaluonnoksesta kaavaehdotukseen tehtyjä muutoksia. Kaavaluonnoksessa esitettiin 19 tuulivoimaloiden aluetta. Saadun palautteen, tarkentuneiden selvitysten ja vaikutusten arvioinnin perusteella sekä kaava-alueen rajauksen muututtua nähtävillä olleessa kaavaehdotuksessa esitettiin 15 tuulivoimaloiden aluetta. Hannu Heikkinen esitteli lyhyesti kaavaehdotuksen merkinnät ja määräykset.

7. Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksesta saadut lausunnot ja muistutukset sekä niiden huomioon ottaminen

Sanna Schroderus esitteli pääpiirteittäin vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta saadut lausunnot ja mielipiteet sekä millaisia täsmennyksiä kaavaehdotukseen tehdään saadun palautteen perusteella. Lausuntoja pyydettiin osallisilta 93 kpl, joihin annettiin 38 lausuntoa määräajassa ja 6 määräajan jälkeen. Kannanottoja tai mielipiteitä annettiin määräajassa 13 kpl. Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen perusteella tuulivoimamaakuntakaavaa on tarkennettu ja selkeytetty mm. terveysvaikutusten, sähköverkkojen, poronhoitolain ja aluetalousvaikutusten osalta. Kajaanin kaupungin esityksestä Kainuun tuulivoimamaakuntakaavan ulkopuolelle on jätetty Metsälamminkankaan tuulivoima-alue (tv 6) Kajaanissa. Tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksen muutoksesta on pyydetty 15.10.2015 erillinen lausunto TuuliSaimaa Oy:ltä, joka suunnittelee tuulivoimatuotantoa Vaalan puolelle Metsälamminkankaalle. Metsälamminkankaalle osoitettu pääsähköjohdon yhteystarve on säilytetty ja ulotettu Vaalan kunnan rajaan saakka. Tuulivoimakaavaselostusta on lisäksi täydennetty maakuntakaavamääräysten tulkintaa suurpetoja ja metsäpeuroja koskevalla maininnalla niiden alueiden osalta, joissa ko. lajit muodostavat merkittävän osan luonnon monimuotoisuutta. Lisäksi kaavaselostuksen sisältöä on selkeytetty ja täydennetty uusimman tiedon avulla.

Nunu Pesu ympäristöministeriöstä nosti esille suurpetoja koskevat lausunnot ja kysyi, miten niihin on suunniteltu vastattavan. Hannu Heikkinen kertoi, että uusia selvityksiä ei ole suunniteltu, mutta olemassa olevat tiedot voidaan esittää selkeämmin kaavaselostuksessa suurpetojen osalta. Kari Pehkonen Kainuun ELY-keskukselta esitti, että kaavaselostukseen dokumentoidaan ja kirjoitetaan vielä selkeämmin auki, mitä selvityksiä ja asiantuntijalausuntoja on käytetty kaavaratkaisun pohjana.

Jouko Saastamoinen kommentoi tuulivoimamaakuntakaavassa käytettyä Kainuun ekologisten käytävien -tarkastelua ja toi esille, että tutkittaessa ekologisia käytäviä pitäisi keskittyä suojelualueiden välisiin yhteyksiin ja niiden lajien liikkumisväyliin, joiden perusteella suojelualueet ovat suojeltuja.

Metsähallituksen edustaja Olli-Matti Tervaniemi toi esille, että Metsälamminkankaalla Vaalan puolella on kunnanvaltuustossa hyväksytty tuulivoimaosayleiskaava, joka ohjaa alueen maankäyttöä.

8. Ympäristöministeriön puheenvuoro

Nunu Pesu ympäristöministeriöstä muistutti, että selvitysten ja vaikutusten arvioinnin selkeä dokumentointi on tärkeää viranomaisten ja muiden osallisten kannalta. Tässä vaiheessa kaavaprosessia on vielä mahdollista harkita suurpetoja koskevan vaikutusten arvioinnin täydentämistä. Hän totesi, että maakuntakaava on paras suunnitteluväline tämän tyyppisiin laaja-alaisiin kysymyksiin, jotka edellyttävät yleistä ja samalla seudullista tarkastelua. Lisäksi Nunu Pesu esitti, että kaavan aineistoihin lisätään yhdistelmäkaavakartta, jossa näkyisi voimassa olevat maakuntakaavamerkinnot ja vireillä olevan vaihemaakuntakaavan merkinnot.

Lopuksi Nunu Pesu totesi, että yhden tuulivoimaloiden alueen (Metsälamminkangas tv-6) poistaminen kaavasta ei edellytä maakuntakaavan uudelleen nähtäville asettamista etenkin, kun asiasta on oltu yhteydessä alueen toimijaan.

9. Muiden viranomaisten puheenvuorot

Kari Pehkonen totesi, että tuulivoimamaakuntakaavaa on valmistelu hyvässä vuorovaikutuksessa Kainuun liiton ja ELY-keskuksen välillä. Kainuun ELY-keskuksen lausunnossa tuulivoimamaakuntakaavan ehdotuksesta ei muilta osin ollut huomautettavaa, mutta ELY-keskus esitti, että suurpetojen, erityisesti suden, elinympäristöasiat käsiteltäisiin riittävällä tavalla tuulivoimamaakuntakaavan laatimisen yhteydessä. Kari Pehkonen ehdotti, että tehdyistä suurpetoja koskevista selvityksistä kirjoitetaan synteesi, josta selkeästi käy ilmi, miten kaavaratkaisuun on päädytty.

Jouko Saastamoinen nosti esille, että linnustovaikutusten arviointiin on hyvä kiinnittää huomiota Teerivaaran tuulivoimaloiden alueella siellä havaitun lintujen muuton takia.

Olli Eskelinen Pohjois-Pohjanmaan liitosta totesi, että kaavaehdotuksen laadinnan periaatteet ovat yhdenmukaiset Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavoituksessa noudatettujen periaatteiden kanssa. Vaalan siirtyessä Pohjois-Pohjanmaan vuoden 2016 alusta alkaen Pohjois-Pohjanmaan tulevissa maakuntakaavoitusprosesseissa voidaan tuulivoima-alueet käsitellä Kainuun tuulivoimakaavan luonnoksen pohjalta Oulujärven erityisolot huomioon ottaen. Olli Eskelinen kommentoi kaavaehdotuksesta saaduissa lausunnoissa esitettyä sosiaali- ja terveysministeriön aikaisemmin maakuntakaavoihin esittämää kahden (2) kilometrin etäisyyttä asutukseen. Sosiaali- ja terveysministeriön lausunnossa Pohjois-Pohjanmaan 1. vaihemaakuntakaavasta ei esitetty kahden kilometrin etäisyyttä, vaan yleisesti voimaloiden riittävää etäisyyttä asunnoista. Pohjois-Pohjanmaan liitollekin esitettiin suunnitelmääräykseen muotoilua terveyshaitan välttämiseksi, mikä täsmentäisi ympäristöluvan tarpeen määrittelyä. Toisaalta terveysvaikutukset sisältyvät jo Kainuun tuulivoimamaakuntakaavassa ehdotettuihin määräyksiin, mikä on perusteltu esittämistapa.

Olli-Matti Tervaniemi Metsähallituksesta totesi, että maakuntakaava mahdollistaa laajat tuulivoimaloiden alueet Kainuussa. Lisäksi hän nosti esille suteen ja metsäpeuraan liittyvän tiedon keruun ja selvitysten hankaluuden ja piti hyvänä

että maakuntakaavassa on voitu laatia kokonaiskuva ko. lajien esiintymisestä ja vaikutusten arvioinnista parhaaseen mahdolliseen tietoon perustuen.

Pekka Marjamaa Kainuun Prikaatilta kiitti Kainuun liittoa hyvästä yhteistyöstä kaavan laadinnassa.

10. Jatkoneuvotteluista sopiminen

Hannu Heikkinen kertoi kaavan etenemisen jatkoaikataulusta. Kaavaehdotuksesta saatujen lausuntojen ja mielipiteiden vastineet on tarkoitus viedä maakuntahallituksen kokoukseen 16.11.2015 hyväksyttäväksi. Lisäksi tuulivoimamaakuntakaava on tarkoitus viedä esitettäväksi maakuntahallituksen kokoukseen 16.11.2015 ja maakuntavaltuuston kokoukseen 30.11.2015.

11. Muut mahdolliset asiat

Ei ollut muita asioita.

12. Kokouksen päättäminen

Hannu Heikkinen päätti kokouksen kello 14:35.

Muistion vakuudeksi:

Kainuun liitto

Ympäristöministeriö

Hannu Heikkinen
suunnittelujohtaja

Nunu Pesu
Erityisasiantuntija

Jakelu:

Ympäristöministeriö
Työ- ja elinkeinoministeriö, energiaosasto

Hyrnsalmen kunta
Kajaanin kaupunki
Kuhmon kaupunki
Paltamon kunta
Puolangan kunta
Ristijärven kunta
Sotkamon kunta
Suomussalmen kunta
Vaalán kunta

Pohjois-Karjalan maakuntaliitto
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Pohjois-Savon liitto

Kainuun ELY-keskus, ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
Kainuun ELY-keskus, elinkeinot, työvoima, osaaminen ja kulttuuri –vastuualue
Kainuun SOTE -kuntayhtymä
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Oulu

Fingrid Oyj
Finavia
Kainuun Museo
Kainuun Prikaati
Kainuun rajavartiosto
Liikenteen turvallisuusvirasto Trafi
Liikennevirasto
Logistiikkarykmentti, Tikkakoski
Metsähallitus, Metsätalous, Pohjanmaa-Kainuu
Metsähallitus, Pohjanmaan luontopalvelut
Suomen metsäkeskus, Pohjoinen palvelualue
Suomen riistakeskus, Kainuu

Kainuun liitto, alueidenkäyttö

Tiedoksi:

Kainuun liitto, kirjaamo